

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tat-18 ta' Marzu, 2008

Citazzjoni Numru. 2236/1999/1

ALF MIZZI & SONS (MARKETING) LIMITED

VS

Victor **SPITERI** eżerċenti l-kummerċ taħt l-isem *V & F
Supermarket*

Il-Qorti:

Rat l-Att taċ-Citazzjoni mressaq bil-proċedura sommarja speċjali fil-15 ta' Ottubru, 1999, li biha u għar-raġunijiet hemm imfissra l-kumpannija attriċi talbet li l-Qorti (a) tikkundanna lill-imħarrek *nomine* jħallasha s-somma ta' Lm 1,968.88¹, rappreżentanti bilanċ ta' prezz ta' merkanzija lilu minnha mibjugħa u konsenjata; u (b) li taqta' l-kawża mingħajr smiġħ. Talbet ukoll il-kundanna għall-ħlas tal-imgħaxijiet u l-ispejjeż tal-kawża;

¹ Ekwivalenti għal € 4,586.26 fi flus tal-lum

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tal-15 ta' Novembru, 1999 li bih waqfet milli tgħaddi għall-għoti tas-sentenza dak inhar stess wara li l-imħarrek ressaq rikors b'talba f'dan is-sens²;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tad-19 ta' Novembru, 1999³, li bih tat lill-imħarrek żmien biex jikkontesta l-kawża wara li semgħet x'kellu xi jgħid;

Rat in-Nota tal-Eċċezzjonijiet imressqa mill-imħarrek *nomine* fid-19 ta' Novembru, 1999, li biha laqa' għall-azzjoni attriċi billi qal li huwa ma kellu l-ebda rabta ġuridika mal-kumpannija attriċi u jmissu għalhekk jinħeles milli jibqa' fil-kawża. Fil-mertu, qal li m'għandu jagħti xejn lill-kumpannija attriċi;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tal-21 ta' Jannar, 2000, li bih u fid-dawl tal-eċċezzjonijiet mogħtija, ordnat li jinqaleb l-ordni tat-tressiq tal-provi;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tat-8 ta' Marzu, 2000⁴, li bih ħatret lill-Avukat Mark Chetcuti bħala perit komputista;

Rat ix-xhieda mressqa mill-imħarrek bil-meżż tal-affidavit u l-provi dokumentali mressqa mill-kumpannija attriċi;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tat-12 ta' April, 2002⁵, li bih u fuq talba magħmula mill-imħarrek *nomine* b'rikors tiegħu tat-8 ta' April, 2002, ħallietu jressaq eċċezzjoni ulterjuri għall-finijiet tal-artikolu 728 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

Rat in-Nota tal-Eċċezzjonijiet ulterjuri mressqa fit-18 ta' April, 2002, li biha l-imħarrek *nomine* qal li l-azzjoni attriċi waqgħet bil-preskrizzjoni taħt l-artikolu 2156(f) u/jew 2151(2) tal-Kodiċi Ċivili;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tal-15 ta' Novembru, 2002, li bih u fid-dawl tal-eċċezzjoni ulterjuri

² Paġ. 14 tal-proċess

³ Paġ. 17 tal-proċess

⁴ Paġ. 258 tal-proċess

⁵ Paġ. 277 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

mressqa mill-imħarrek *nomine*, issospendiet il-ħatra tal-perit komputista u talbitu jgħaddi lura l-proċess għad-dispożizzjoni tagħha u biex tisma' provi in sostenn ta' dik l-eċċezzjoni;

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-imħarrek *nomine* dwar l-imsemmija eċċezzjoni ulterjuri;

Rat id-degriet tagħha tat-22 ta' Ġunju, 2004⁶, li bih iddikjarat magħluq l-istadju tal-ġbir tal-provi u, fuq talba tal-avukati tal-partijiet, ordnat li t-trattazzjoni tal-għeluq issir permezz ta' Noti ta' Sottomssjonijiet, l-ewwel waħda titressaq mill-imħarrek *nomine* u l-kumpannija attriċi twieġeb għaliha;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-imħarrek *nomine* fis-7 ta' Settembru, 2004⁷;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-kumpannija attriċi fid-29 ta' Settembru, 2004⁸, bi twegiba għal dik tal-imħarrek *nomine*;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat li l-kawża tħalliet għas-sentenza;

Rat ir-rikors imressaq mill-imħarrek *nomine* fl-1 ta' Novembru, 2007;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal ħlas ta' bilanċ ta' prezz ta' merkanzija mibjugħa. Il-kumpannija attriċi tgħid li l-imħarrek *nomine* għandu jagħtiha somma li tirrappreżenta l-bilanċ tal-prezz minn għadd ta' konsenji li kienet għamlet lil u fuq talba tiegħu matul medda ta' snin fi stabiliment li huwa kien imexxi f'Tas-Sliema. Il-kumpannija attriċi kienet stqarret li l-bilanċ dovut hu wieħed ċert u dovut u li l-

⁶ Paġ. 303 tal-proċess

⁷ Paġġ. 306 sa 310 tal-proċess

⁸ Paġġ. 312 – 6 tal-proċess

imħarrek *nomine* ma kellu l-ebda raġuni tajba biex ma jħallasx dak minnha mitlub;

Illi l-imħarrek ma hux tal-istess fehma u, għal din l-azzjoni, jilqa' billi jgħid li dwar id-dejn mitlub fiċ-Ċitazzjoni m'għandu x'jaqsam xejn. Fil-mertu, jgħid li l-ammont mitlub mhux dovut. Matul iż-żmien li kienet miexja l-kawża, huwa żied jeċepixxi wkoll li l-azzjoni attriċi waqgħet billi għadda ż-żmien li fih setgħet titmexxa 'l quddiem;

Illi l-fatti ewlenin li joħorgu mill-atti juru li l-imħarrek *nomine* għamel żmien imexxi “supermarket” bl-isem ta' “V & F Supermarket”, f' numru 65, Triq Sir Adriano Dingli, Sliema. Fl-imsemmi stabiliment kien ħalla lil wieħed Joseph Borġ biex jieħu ħsieb il-konsenji li s-*suppliers* kienu jibagħtu fl-istabiliment. Qatta' qrib erbatax-il (14) sena f'dik il-kariga⁹. Il-kumpannija attriċi kien ilha s-snin tforni lill-imħarrek *nomine* b'konsenji regolari ta' merkanzija bl-ingrossa għall-bejgħ fl-imsemmi stabiliment. Il-kumpannija li kienet tmexxi l-ħanut waqfet taħdem u l-istabiliment ingħalaq għall-ħabta tal-bidu tal-1998¹⁰. F'dik il-ġabta, intbagħtu ittri lil kull wieħed mis-*suppliers* biex jgħarrfuhom bid-deċiżjoni tal-għeluq tal-istabiliment u dwar jekk għandhomx xi pretensjonijiet fil-konfront tal-istess. Il-kumpannija attriċi kienet ressqet it-talba tagħha f'Marzu tal-1998, u reġgħet aġġustatha f'April tal-1999. Fl-10 ta' Awissu, 1999, il-kumpannija attriċi bagħtet ittra uffiċjali biex titlob lill-imħarrek *nomine* jħallasha l-bilanċ minnha pretiż. Il-kawża nfetħet fil-15 ta' Ottubru tal-1999;

Illi r-rappreżentant imressaq mill-kumpannija attriċi xehed¹¹ li fl-ittra mibgħuta lill-imħarrek *nomine* fis-6 ta' Marzu, 1998¹², ingħatalu kull tagħrif dwar kif kienet maħduma t-talba għall-ħlas min-naħa tal-kumpannija attriċi għaliex l-ittra kienet issemmi l-fatturi (*invoices*) kollha li hija kienet tgħid li ma kinux għadhom tħallsu. Mid-dehra, l-imħarrek *nomine* ikkontesta dik it-talba u allega li xi ħlasijiet minn fost dawk il-fatturi kienu saru u l-

⁹ Xhieda tiegħu 22.6.2004, f'pag. 301 tal-proċess

¹⁰ Xhieda ta' Andrew DeGaetano 22.6.2004, f'pag. 298 tal-proċess

¹¹ Xhieda ta' Marvin Sapiano 1.11.2001, f'pag. 274 tal-proċess

¹² Dok f'pag. 25 – 6 tal-proċess

kumpanija attriċi jidher li laqgħet din il-kontestazzjoni f'ittra li baġħtitlu bi twegħiba f'April tal-1999¹³, li fiha aġġustat l-ammont ġdid dovut fis-somma li issa tissemma fl-ewwel talba attriċi;

Illi l-imħarrek *nomine* ifisser li l-arranġament bejn il-kumpanija mmexxija minnu u l-kumpanija attriċi (bħala *supplier*) kien wieħed ta' konsenja b'sittin (60) jum kreditu. Il-ħlas tal-konsenji kien isir awtomatikament malli jgħaddu s-sittin jum u l-fattura kienet tiħallas kollha jew, fejn xi merkanzija ma tkunx tajba, issir rikonċiljazzjoni u jitħallas il-bilanċ tassew dovut. Huwa jisħaq li l-fatturi msemmija fl-ittra tal-kumpanija attriċi ta' Marzu, 1998, x'aktarx jirreferu għal merkanzija li ma kinitx tajba għall-bejgħ u li l-kumpanija attriċi ġabret lura;

Illi għal dak li jirrigwarda l-konsiderazzjonijiet ta' natura legali dawn jirrigwardaw prinċipalment il-kwestjonijiet imqanqlin mill-imħarrek *nomine* fl-eċċezzjonijiet tiegħu. Ma' dawn, imbagħad, jiżdied l-eżerċizzju fattwali tal-eżami tal-provi dokumentali mressqa bil-ħsieb li jissostanzjaw l-ammont tal-kreditu mitlub. Minħabba li l-eċċezzjonijiet preliminari jafu jolqtu l-effikaċja tal-azzjoni attriċi jeħtieġ li l-Qorti tistħarrighom qabel kull haġa oħra. Minbarra dan, fir-rigward tal-eċċezzjoni ulterjuri tal-preskrizzjoni, il-liġi nnifisha trid¹⁴ li tingħata sentenza dwarha f'kap separat, imqar jekk, bħal f'dan il-każ, fis-sentenza finali;

Illi l-imħarrek iqanqal tliet eċċezzjonijiet ta' xejra preliminari. Dawn huma leċċezzjoni tal-preskrizzjoni, l-eċċezzjoni li huwa mħarrek ħażin, u l-eċċezzjoni tal-ħlas. Kemm hu hekk kien minħabba f'dawn l-eċċezzjonijiet li l-Qorti kienet, fi stadju bikri tal-kawża, ordnat li jsir qlib fl-ordni ta' kif kellhom jitressqu l-provi;

Illi **dwar l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni** l-imħarrek *nomine* għall-ewwel bnaha fuq il-preskrizzjoni tal-ħames snin għall-finijiet tal-artikoli 2151(2) u 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili. Izda waqt li kien qiegħed jagħmel is-sottomissjonijiet tal-għeluq

¹³ Dok f'pag. 24 tal-proċess

¹⁴ Art. 730 tal-Kap 12

tiegħu, qal kategorikament¹⁵ li kien qiegħed jistrieħ biss fuq il-preskrizzjoni prevista fl-artikolu 2156(f) u dan għaliex, jgħid, huwa kien jixtri mingħand il-kumpanija attriċi bl-ingrossa u ħallas kull fattura separatament wara li jkun għalaq iż-żmien tas-sittin jum kreditu. B'dan il-mod, huwa jrid ineħhi min-nofs il-possibilita' li kien jeżisti xi kont kurrenti mal-attriċi;

Illi wieħed irid iżomm quddiem għajnejh ukoll li din l-eċċezzjoni ulterjuri qegħda titressaq flimkien ma' eċċezzjoni oħra fis-sens li l-kreditu pretiż huwa mħallas kollu u m'hemm xejn aktar x'jitħallas. Dawn l-eċċezzjonijiet jistgħu, mad-daqqa t'għajnejh, jidhru inkompatibbli ma' xulxin. Dan m'huwiex tabilfors il-każ għaliex l-*exceptio soluti* u l-eċċezzjoni li l-kawża tressqet wara żmienha (jigifieri preskritta) ma jitfux lil xulxin bħala eċċezzjonijiet inkompatibbli¹⁶. Madankollu, l-eċċezzjoni tal-ħlas tista' sservi biex twaqqa' dik tal-preskrizzjoni¹⁷. Dan iseħħ billi l-ħlas, jekk ippruvat, huwa waħda mir-raġunijiet maħsuba mil-liġi biex tikser iż-żmien tal-preskrizzjoni¹⁸;

Illi, fil-każ li għandha quddiemha l-Qorti, l-imħarrek *nomine* jgħid li ħallas kulma kellu jħallas lill-kumpanija attriċi u jgħid ukoll li dak li qiegħed jintalab iħallas imur lura żmien twil ħafna. Is-siwi ta' dawn l-argumenti jiddependi ħafna mill-għamla ta' negozju li kien hemm bejn il-partijiet. F'dan il-każ, jidher li l-partijiet jaqblu li l-arranġament ta' bejniethom kien ta' forniture ta' merkanzija bl-ingrossa;

Illi biex wieħed jasal ħalli jiddetermina jekk bejgħ sarx bl-imnut inkella bl-ingrossa wieħed għandu jħares lejn il-bejgħ partikolari u l-għamla tiegħu¹⁹. Normalment, biex bejgħ jitqies bl-imnut, irid jidher li tali bejgħ kien wieħed magħmul lil konsumatur għall-użu personali tiegħu, filwaqt li, tradizzjonalment, il-bejgħ bl-imnut jingħaraf minn bejgħ bl-ingrossa billi f'dan tal-añhar il-bejgħ isir lil xerrej li jkun

¹⁵ Ara pag. 309 tal-proċess

¹⁶ App. Inf. 7.1.1939 fil-kawża fl-ismijiet *Caruana vs Spiteri* (Kollez. Vol: XXX.i.964)

¹⁷ App. Inf. 2.6.2003 fil-kawża fl-ismijiet *Mario Lapira vs C. & A. Company Ltd.*

¹⁸ Art. 2134 tal-Kap 16

¹⁹ P.A. 25.4.1964 fil-kawża fl-ismijiet *Delia noe vs Testaferrata Abela* (Kollez. Vol: XLVIII.ii.959)

sejjer jagħmel negozju bi jew minn fuq il-ħaġa mixtrija²⁰. Imma din m'hijiex regola inflessibbli, minħabba li grossista jista' jagħmel bejgħ bl-imnut, ukoll fejn ix-xerrej ikun kummerċjant ieħor²¹;

Illi f'każ fejn in-negozju bejn il-partijiet ma jkunx limitat għal sempliċi operazzjoni ta' bejgħ u xiri (kif isir f'bejgħ bl-imnut) imma jkun hemm element ta' negozjati dwar il-kwalita' tal-ħaġa mibjugħa, dwar il-konsistenza tagħha, dwar il-kapaċita' tagħha biex tilħaq l-għanijiet tax-xerrej, u jkun hemm ukoll l-għoti ta' pariri u stimi, wieħed jista' jgħid li jkun hemm indoli ta' bejgħ bl-ingrossa u mhux bl-imnut²²;

Illi huwa stabilit ukoll li arrangament ta' bejgħ bl-ingrossa ma jsirx wieħed bl-imnut għar-raġuni waħedha li l-konsenji ma jsirux f'daqqa, għaliex huwa n-negozju globali li jwassal biex wieħed jiddeċiedi taħt liema kategorija għandu jiġi klassifikat il-bejgħ²³. Mill-eżami tad-dokumenti mressqin fl-atti tal-kawża, il-Qorti ma jifdlilha l-ebda dubju li l-arrangament bejn il-kumpannija attriċi u dik imħarrka kien wieħed ta' bejgħ bl-ingrossa taħt sistema ta' kont kurrenti;

Illi għar-rigward tal-preskrizzjoni msemmija mill-imħarrek *nomine*, jingħad li din hija waħda minn dawk imsejħin "preskrizzjonijiet qosra". Għalhekk, kif inhu mgħallem f'dan il-qasam, preskrizzjoni bħal din hija eċċezzjoni għar-regola ġenerali tal-preskrizzjoni ta' tletin sena għall-azzjoni ċivili. Għalhekk, preskrizzjoni bħal din għandha tingħata tifsira dejqa²⁴. Issa jrid jingħad li għalkemm il-kelma "kreditu" tfisser kull jedd *in personam* li jaqbel ma' kull obligazzjoni ta' debitur, jidher li fil-qafas tal-artikolu 2156 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta il-kelma "kreditu" msemmija fil-paragrafu (f) tiegħu għandha tiġbor fiha biss jeddijiet li huma tal-istess bixra tal-jeddijiet imsemmija fil-

²⁰ Kumm. 5.6.1951 fil-kawża fl-ismijiet *Ċini vs Debono* (Kollez. Vol: XXXV.iii.613)

²¹ Ara, per eżempju, App. Civ. 18.1.1993 fil-kawża fl-ismijiet *Fenech noe vs Camilleri* (Kollez. Vol: LXXVII.ii.175)

²² App. Inf. 7.11.1997 fil-kawża fl-ismijiet *Fenech noe vs Medina Food Manufacturing Co.Ltd.* (Kollez. Vol: LXXXI.ii.1121)

²³ P.A. FD 17.10.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Alfen Trading Co. Ltd. Vs Arcidiacono Limited*

²⁴ Ara, per eżempju, Baudry-Lacantinerie et Tissier fit-*Trattato Teorico-Pratico di Diritto Civile* (Vol. XXVIII, "Della Prescrizione" Par. 712)

paragrafi l-oħrajn tiegħu²⁵. Ta' min jgħid li ċ-ċirkostanzi kollha maħsubin fl-artikolu 2156 huma obbligazzjonijiet għall-ħlas ta' flus u mhux obbligazzjonijiet *di fare*;

Illi peress li l-preskrizzjoni "residwali" maħsuba taħt l-artikolu 2156(f) tal-Kap 16 hija suġġetta għall-interpretazzjoni *eiusdem generis*, allura dan iġib miegħu l-effett li l-obbligazzjoni li kontra tagħha titressaq eċċezzjoni bħal din trid tkun waħda għall-ħlas ta' flus²⁶. Kemm hu hekk, ingħad li din il-preskrizzjoni tapplika għal żewġ ordni ta' krediti: jiġifieri l-prestazzjonijiet aċċessorji jkunu liema jkunu, u wħud mill-prestazzjonijiet ewlenin jew prinċipali. Tal-ewwel jirrigwardaw dejjem oġġett li jkun flus, filwaqt li tat-tieni jirrigwardaw flus jew haġa funġibbli bħalma huma l-flus²⁷;

Illi l-elementi kollha meħtieġa biex titqies eċċezzjoni bħal din jirriżultaw fil-każ preżenti, billi huwa magħruf li fil-każ ta' bejgħ bl-ingrossa l-preskrizzjoni applikabbli hija dik maħsuba fl-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili. Il-kreditu pretiż mill-kumpannija attriċi huwa wieħed li jaqa' fil-parametri tal-krediti maħsubin fl-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi;

Illi, madankollu, huwa mgħallem li l-preskrizzjoni f'każ ta' azzjoni mibnija fuq kont kurrenti ma tibdiex tgħaddi qabel ma l-kont jiġi likwidat²⁸, għalkemm jingħad ukoll li l-preskrizzjoni tapplika għal kull partita ta' dejn minkejja li tkun tagħmel parti minn servizz kontinwu²⁹. F'kull każ, iż-żmien ta' preskrizzjoni applikabbli huwa dak ta' ħames snin³⁰;

Illi jekk wieħed iqis li l-aħħar konsenji lill-imħarrek *nomine* seħħew f'Jannar tal-1998³¹, bl-aħħar ħlas isir min-naħa tal-imħarrek *nomine* f'Marzu ta' dik l-istess sena, ma jistax ikun li kien laħaq għadda ż-żmien preskrittiv ta' ħames snin qabel ma nfetħet il-kawża u dan għaliex il-kawża

²⁵ Ara P.A. GCD 9.11.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Naudi et vs Maltacom p.l.c.*

²⁶ App. Ċiv. 7.2.1949 fil-kawża fl-ismijiet *Saliba et vs Grech* (Kollez. Vol: XXXIII.i.397)

²⁷ P.A. 19.10.1954 fil-kawża fl-ismijiet *Mifsud vs Pulliċino* (Kollez. Vol: XXXVIII.ii.588)

²⁸ Kumm. 12.3.1934 fil-kawża fl-ismijiet *Callus vs Psaila* (Kollez. Vol: XXVIII.iii.1277)

²⁹ Art. 2151(1) tal-Kap 16 u App.Kumm. 16.2.1914 fil-kawża fl-ismijiet *Borg vs Bartolo et* (Kollez. Vol: XXII.i.317)

³⁰ App.Inf. 7.11.1997 fil-kawża fl-ismijiet *Fenech noe vs Medina Food Manufacturing Co. Ltd.* (Kollez. Vol: LXXXI.ii.1121)

³¹ Ara d-Dok f'pag. 104 tal-proċess

nbdiet f'Ottubru tal-1999. Minbarra dan, f'Awissu tal-1999, kienet intbagħtet ukoll ittra uffiċjali li, jekk kienet għet notifikata, tkompli twaqqqa' ż-żmien preskrittiv;

Illi għalhekk l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni m'hijiex sejra tintlaqa';

Illi dwar l-eċċezzjoni li l-imħarrek *nomine* m'huwiex il-kontradittur legittimu tal-azzjoni attriċi jidher li huwa jressaq żewġ raġunijiet għal dan. Fil-bidu tal-kawża jgħid li l-konsenji li dwarhom qiegħed jintalab iħallas ma sarux lilu għaliex saru fi żmien meta kien ilu li wella l-istabiliment lil terzi. Aktar 'il quddiem, beda jfisser l-eċċezzjoni tiegħu fis-sens li *s-supermarket* kien jitmexxa minn kumpannija bl-isem ta' V & F Supermarket Limited u mhux minnu personalment;

Illi mill-atti jidher li l-ewwel waħda mir-raġunijiet imsemmijin mill-imħarrek *nomine* ma tistax titwemmen. Il-konsenji li dwarhom qiegħed jintalab il-ħlas jaslu sa Marzu tal-1998. Meta f'Novembru tal-1999 l-imħarrek *nomine* xehed biex jiġġustifika l-jedd li jitħalla jikkontesta l-kawża qal bla tlaqlq "minn sena 'l hawn dan (jiġifieri listabiliment) m'għadux f'idejja"³². Dan ifisser biss li matul biċċa sewwa mill-1998 hu kien fil-fatt għad għandu x'jaqsam mat-tmexxija tan-negozju f'dak l-istabiliment;

Illi dwar it-tieni raġuni jibda biex jingħad li l-qofol ta' l-azzjoni attriċi fil-każ preżenti jintrabat mal-eżistenza ta' ftehim, jew aħjar obligazzjoni kontinwa li kienet ilha miexja s-snin. Ir-rwol tal-partijiet involuti joħroġ minn dik l-obbligazzjoni u huwa determinabbli minnha. Hija regola ewlenija fid-dritt dwar l-effett tal-obbligazzjonijiet, li wieħed jitqies li wiegħed jew ftiehem għalih innifsu³³, sakemm il-kuntrarju ma jkunx stabiliment espressament mil-liġi, jew mill-partijiet infushom, jew jekk il-ftehim innifsu jgħid mod ieħor. Minbarra dan, fi ftehim magħmul minn persuna fisimha, hija dik il-persuna li tintrabat jew tobbliga ruħha³⁴. Fil-każ ta' kitba li tkun saret dwar il-bejgħ jew forniture ta'

³² Paġ. 16 tal-process

³³ Art. 998 tal-Kap 16

³⁴ Art. 999(1) tal-Kap 16

merkanzija f'isem persuna partikolari, ma jistax jingħad li din kienet xi obligazzjoni li tkun saret għall-benefiċċju ta' terza persuna³⁵, u għalhekk jidher li japplika l-prinċipju li l-ftehim għandu effett bejn dawk li kkuntrattawh biss u ma jistax ikun ta' ġid jew ta' ħsara għal ħaddieħor³⁶;

Illi f'dan il-każ, l-imħarrek *nomine* jisħaq li fil-ftehim imħaddem bejnu u l-kumpannija attriċi għall-bejgħ tal-merkanzija kien jidher f'isem il-kumpannija V & F Supermarket Limited, billi dik il-merkanzija kienet maħsuba li titqiegħed għall-bejgħ fil-ħanut ta' Triq Adrian Dingli, li kien immexxi minn dik il-kumpannija;

Illi huwa prinċipju aċċettat li l-piż tal-prova li min ikkuntratta jkun għamel hekk f'isem ħaddieħor jaqa' fuq min jagħmel allegazzjoni bħal din³⁷, u f'każ ta' dubju, il-mandat għandu jiġi eskluż u applikati l-prinċipji ewlenin fuq imsemmija, fosthom u mhux l-anqas dak li l-kuntratti għandhom jiġu segwiti bil-bona fidi³⁸. L-imħarrek *nomine* jressaq l-argument li f'dan in-negozju ma innegozjax fuq ismu personali, imma dejjem fuq isem ta' il-kumpannija. Min-naħa tagħha, l-kumpannija attriċi tgħid li fil-korrispondenza tagħha dwar il-kont dejjem kitbet u ikkummerċjat mal-imħarrek u mhux mal-kumpannija;

Illi wara li qieset sewwa l-fatti mressqa u x-xhieda mogħtija, il-Qorti ma ssibx li l-imħarrek *nomine* wettaq biżżejjed id-dmir tiegħu li jikkonvinci lil hinn mid-dubju li kienet il-kumpannija tiegħu u mhux hu personalment li kien ftiehem mal-kumpannija attriċi. Dan jingħad l-aktar għaliex, għal żmien twil inżammet korrispondenza u nħarġu fatturi li bla bdil ta' xejn dejjem semmew lill-imħarrek. Minbarra dan, jirriżulta³⁹ li l-ħlasijiet kienu jsiru fuq *letterhead* tal-istabiliment u mhux waħda f'isem il-kumpannija. Intbagħtu wkoll interpellazzjonijiet, waħda minnhom uffiċjali, f'isem l-imħarrek dwar l-istess kreditu, u ma jidhirx li huwa ġibed l-attenzjoni tal-kumpannija attriċi dwar dan kollu. Jidher li l-kwestjoni qanqalha biss bħala

³⁵ Art 1000 tal-Kap 16

³⁶ Art 1001 tal-Kap 16

³⁷ Kumm. 27.4.1992 fil-kawża fl-ismijiet *Ċilia noe vs Scicluna* (Kollez. Vol: LXXVI.iv.673)

³⁸ Art. 993 tal-Kap 16

³⁹ Xhieda ta' Andrew DeGaetano 22.6.2004, f'paġ. 297 tal-proċess

linja ta' difiża wara li kienet diġa' infetħet din il-kawża kontrib. Għall-Qorti, din l-imġiba ma turix il-bona fidi li kienet meħtieġa biex il-verżjoni tal-imħarrek tista' titwemmen;

Illi, għalhekk, il-Qorti sejra twarrab din l-eċċezzjoni preliminari wkoll u tqis li l-kawża saret sewwa meta tressqet kontra l-imħarrek fil-kwalita' msemmija fl-atti tal-kawża;

Illi dwar l-eċċezzjoni li ma għandu jithallas xejn għaliex kollox kien imħallas, ftit għandu x'jingħad. Eċċezzjoni bħal din titlob li min iressaqha jrid juriha bi prova tajba. F'dan il-każ, l-imħarrek jgħid li kull ħlas dejjem sar permezz ta' *cheque*. Matul iż-żmien kollu li kienet miexja l-kawża qatt ma ressaq din il-prova. Kemm hu u kif ukoll ix-xhud imressaq minnu DeGaetano illimitaw irwieñhom biex jgħidu biss li kienu jkellmu lil xi rappreżentanti tal-kumpannija attriċi u jinsistu magħhom li l-ħlasijiet saru kollha u li l-kumpannija attriċi kienet taċċetta dan ir-rikjam. Il-Qorti ma tistax tilqa' din il-prova meta m'hijjex l-añjar prova li messha tressqet;

Illi għalhekk din l-eċċezzjoni wkoll m'hijjex sejra tintlaqa';

Illi jifdal li l-Qorti tqis **kemm huwa l-ammont dovut mill-imħarrek**. Biex waslet għall-fehma tagħha dwar dan, kellha tifli b'reqqa d-dokumentazzjoni kopjuża li ressqet il-kumpannija attriċi. Dan l-eżerċizzju kien jitlob ħafna ħin u tqabbil bir-reqqa bejn dak mitlub fl-ittri ta' Marzu 1998 u April 1999, mal-*ledgers* u l-kopji tal-fatturi jew *delivery notes*. Lill-Qorti irriżultatla li b'mod ġenerali kull waħda mill-partiti msemmijin fl-ittra ta' Marzu 1998 (minbarra dawk li l-kumpannija attriċi għarfet li dwarhom l-imħarrek kellu raġun) tinsab riflessa fid-dokumentazzjoni supplementari mressqa fl-atti. Dan joħroġ l-iżjed min-notamenti u kummenti li jinsabu fis-*sales ledger*⁴⁰. Minnhom, wieñed ikun jista' jsib ir-riferenza għall-fatturi partikolari u jasal biex iqarrab sewwa mal-ammont mitlub. Xogħol il-Qorti hu li tara li dak li tressaq quddiemha

⁴⁰ Paġġ. 42 sa 104 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

jirriżulta. Issa jekk minn dak l-eżerċizzju l-imħarrek jidhirli li kien hemm xi ammont mħallsin, kien imiss lilu li juri b'mod xieraq fejn u kif kien sar il-ħlas. Kif diġa' ngħad qabel, minn dan kollu ma għamel xejn;

Illi għalhekk, fin-nuqqas ta' kontestazzjoni attendibbli, l-Qorti tasal għall-fehma li l-ammont mitlub fl-ewwel talba huwa wieħed mistħoqq. L-ammont mitlub huwa ta' Lm 1968.88 li fil-flus tal-lum iġibu s-somma ta' erbat elef ħames mija u sitta u tmenin euro u sitta u għoxrin (euro) ċenteżmi (€ 4,586.26);

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Filwaqt li **tastjeni milli tqis it-tieni talba attriċi** u dan fid-dawl tad-degriet mogħti fid-19 ta' Novembru, 1999;

U filwaqt li **tiċhad l-eċċezzjonijiet kollha** tal-imħarrek bħala mhux mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt;

Tilqa' l-ewwel talba attriċi u tikkundanna lill-imħarrek fil-kwalita' tiegħu premessa li jħallasha s-somma ta' erbat elef ħames mija u sitta u tmenin euro u sitta u għoxrin ċenteżmi (€ 4,586.26) rappreżentanti l-bilanċ ta' prezz ta' diversi konsenji ta' merkanzija mibjugħa u konsenjati lill-imħarrek *nomine* bl-imgħaxijiet legali b'seħħ mill-10 ta' Awissu, 1999 sal-jum tal-ħlas effettiv; u

Tordna li l-imħarrek *nomine* jħallas ukoll **l-ispejjeż tal-kawża**.

Moqrija

< **Sentenza Finali** >

-----TMIEM-----